

Başvuru Numarası : 2018/6051

Karar Tarihi : 16/12/2020

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

AHMET YAĞAN VE HALİD ASLAN BAŞVURUSU

(Başvuru Numarası: 2018/6051)

Karar Tarihi: 16/12/2020

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

Başkan : Kadir ÖZKAYA

Üyeler : Engin YILDIRIM

Celal Mümtaz AKINCI

Rıdvan GÜLEÇ

Yıldız SEFERİNOĞLU

Raportör :Ömer MENCİK

Başvurucular :1. Ahmet YAĞAN (T.C. Kimlik No: 70705002494)

Vekili : Av. Muhittin KÖYLÜOĞLU

2. Halid ASLAN (T.C. Kimlik No: 41260538346)

Vekili : Av. Mehmet Ali BAŞARAN

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, ceza davasında esaslı talep ve görüşlerin değerlendirilmemesi nedeniyle adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvurular 15/2/2018 ve 20/2/2018 tarihlerinde yapılmıştır.

3. Başvurular, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvuruların kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. 2018/4931 numaralı bireysel başvuru dosyasının konu yönünden hukuki irtibat nedeniyle 2018/6051 numaralı bireysel başvuru dosyası ile birleştirilmesine, incelemenin 2018/6051 numaralı bireysel başvuru dosyası üzerinden yürütülmesine ve diğer başvuru dosyasının kapatılmasına karar verilmiştir.

6. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

7. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık görüş bildirmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formları ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

9. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının 21/11/2005 ve 6/2/2006 tarihli iddianameleri ile başvurucular hakkında pek çok ülkede faaliyet gösteren Hizb-ut Tahrir isimli örgütün üyesi olma suçundan cezalandırılmaları talebiyle kamu davası açılmıştır.

10. (Kapatılan) İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesinin (Mahkeme) 24/1/2012 tarihli kararıyla başvuruçuların yasa dışı terör örgütü üyesi olma suçundan 2 yıl 6 ay hapis ve 3.666 TL adli para cezası ile cezalandırılmasına hükmedilmiştir. Mahkeme gerekçeli kararında başvuruçuların eylemlerini değerlendirmeden önce Hizb-ut Tahrir yapısına ilişkin bazı açıklamalar yapmıştır. Bu açıklamalar şu şekildedir:

"...HİZB-ÜT TAHRİR'in 1950 li yıllarda Mısır'da faaliyet gösteren İhvani Müslimin (Müslüman Kardeşler) örgütünden ayrılan Takiyüddin En Nebhani tarafından Ürdün'de kurulduğu ve faaliyete başladığı, örgütün amacının tüm Müslümanları bir halife etrafında toplayarak Raşidi Hilafet olarak adlandırılan Hilafet devletini kurmak olduğu, örgütün Türkiye ile birlikte Ürdün, Suriye, Lübnan, Sudan, Kuveyt, Malezya ve Özbekistan gibi halkın büyük çoğunluğu Müslüman olan devletlerin yanında İngiltere, Almanya, Avusturya gibi Avrupa ülkelerinde de faaliyet yürüttüğü..."

Örgütün nihai amacı yukarıda da ifade edildiği üzere Şer-i esaslara dayalı Raşidi Hilafet devletini kurmak olup, örgüt mensupları bu amaca varmak için :

a- Kültürlendirme olarak tanımladıkları kitleleri hizb fikirlerine ve metoduna inanan şahıslar olarak yetiştirilmesi,

b- İslamın hayata ve toplum gerçeğine hakimiyeti sağlamak yolunda gerekli çalışmaları yürütmek suretiyle ümmetle kaynaşmak,

c- Yönetimi teslim alarak İslami bütün hükümleri ile uygular hale getirme ve onu bir risalet olarak tüm dünyaya taşıma şeklinde üç aşamalı bir strateji uyguladıkları..."

Örgütün Türkiye'deki yapılanmasını incelediğimizde;

Örgütün bir Türkiye sorumlusu bulunduğu, buna bağlı olarak faaliyet sürdüren Eyalet Komitesi (Vilayet Encümeni) olarak adlandırılan dört kişiden oluşan bir komite tarafından yönetildiği, Eyalet Komitesine bağlı olarak Bölge Sorumlularının (Nakiplerin) yer aldığı, Eyalet Encümenlerinin bu bölge sorumlularından oluşturulduğu, Türkiye sorumlusu liderliğinde ayda bir kez istişare toplantısının yapıldığı, örgütün illerde yaptığı toplantılarda Halka (Halaka) tabir edilen bir yapının bulunduğu, Halakaların başında örgüte Hizb-üt Tahrir örgütü mensuplarınca idari kanun olarak kabul edilen ve kitapçık haline getirilip dağıtılan ve bir çok örgüt operasyonunda ele geçirilen İdari Kanunun (Örgüt Anayasası) 6. maddesinde;

a) Hizbe bağlanmasına karar verilen herkesin yada nakiplerin yardımcılarında herhangi birinin önünde Hizb-in yeminini eder,

b) Hizbin yemini şudur; 'İslama emin bir bekçi olacağıma, bu HİZB-ÜT TAHRİR'in görüşlerini, fikirlerini ve anayasasını, sözlü ve fiili olarak benimseyeceğime, kendi görüşlerime aykırı olsa bile kararlarını uygulayacağıma, içinde bir üye olarak kaldığım müddetçe gayesini gerçekleştirmek uğruna tüm çabamı sarf edeceğime azim olan Allah'a yemin ederim, Allah benim söylediklerime şahittir' şeklinde yemin eden ve örgüte katılan kişiler tarafından yönetildiği ve bu toplantılara örgüt sempatizanlarının davet edilerek örgütün amacı ve felsefesi hususunda bilgilendirildiği;

HİZB-ÜT TAHRİR örgütünün yukarıda kısaca açıklanan yapısı, amacı, Türkiye

yapılanması, amaca ulaşmak içintespit ettikleri yöntemleri, dosyada mevcut olan belge ve bilgiler hep birlikte değerlendirildiğinde, HİZB-ÜT TAHRİR isimli örgütün Türkiye Cumhuriyetinin Anayasasının 2. maddesinde belirtilen 'Türkiye Cumhuriyeti toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içersinde insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayalı demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devletidir' şeklinde tarif edilen devletin temel niteliklerini değiştirerek yerine Şer-i esaslara dayalı Raşidi Hilafet olarak adlandırılan bir hilafet devleti kurmayı amaçladığı,

Örgütün bu amacı gerçekleştirmek maksadıyla illegal bir yapılanma içersine girdiği, örgüt sorumlularının talimatları doğrultusunda basın açıklaması, örgüte eleman kazandırma maksadıyla sohbet ve toplantılar düzenlediği, hükümet üyelerine, askeri kurumlara, Valilik ve Emniyet Müdürlüklerine örgüt bildirimlerinin posta yoluyla gönderildiği, sempatizanların halakalarda eğitilerek örgüte üye kazandırma ve bu tür faaliyetler ile gerekligüç ve sayıya ulaştığında mevcut Anayasal düzeni değiştirmeyi hedeflediği tespit edilmiştir.

Yargıtay 9. Ceza Dairesinin 19.04.2004 tarih, 2004/1586 esas ve 2004/1433 karar sayılı ilamında ve benzer nitelikteki bir çok kararında; Hizb-üt Tahrir örgütünün amacı, stratejisi, yapılanması ve faaliyetleri itibarı ile 3713 sayılı Yasanın 4928 sayılı Yasa ile değişik 1 nci maddesinde tarifini bulan cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek amacı ile kurulmuş terör örgütü niteliğinde [olduğu] belirtilmiştir.

...

Bu açıklamalar ışığında geçmişte veya şuan itibarı ile silahlı bir eylemi bulunmamakla beraber uluslararası boyutta örgütlenen Hizb-üt Tahrir örgütünün yukarıda açıklanan amaçları ve bu amaçlar doğrultusunda çalışmaları dikkate alındığında, hedefe ulaşabilmesi için şiddete başvuracağı ve Anayasamızın 2. maddesinde anlamını bulan Türkiye Cumhuriyetinin temel özelliklerini ortadan kaldıracığı ve kuruluş amacı içersinde cebir, tehdit, baskı, sindirme vs. yöntemlerle Devletin birliği ve bütünlüğüne ve anayasal düzenine yönelik eylemlerde bulunmak olan, ancak henüz silahlı mücadeleyi bir yöntem olarak seçmemiş olan Hizb-üt Tahririn 3713 sayılı Yasanın 7/1 maddesinde tarifini bulan silahsızterör örgütü olduğu açıktır ..."

11. Mahkeme, Hizb-ut Tahririn yapısına ilişkin bu açıklamalardan sonra her sanık yönünden ayrı ayrı değerlendirme yapmıştır. Başvurucu Halid Aslan hakkındaki değerlendirme şu şekildedir:

"Adı geçen sanık yargılamanın tüm aşamalarındaki savunmalarında özetle Hizb-üt Tahrir isimli örgütün üyesi olduğunu, örgütün silahlı mücadeleyi benimsemediğini, eylemlerinin düşünce ve fikir özgürlüğü kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini ve 02.09.2005 tarihindeki Fatih Camiinde yapılan basın açıklamasına katıldığını ifade etmiştir.

Klasör 9 dizi 118 de bulunan üst arama tutanağına göre sanığın 30/10/2005 tarihinde 89 adet 'hizbut Tahrir Türkiye Vilayeti' antetli kartlarla yakalanmış bulunması, dizi 113 de bulunan ev arama tutanağına göre suç unsuruna rastlanılmaması, dizi 108-109 da sanığın 02.09.2005 tarihindeki eyleme katıldığına, slogan attığına, örgüt işareti yaptığına dair fotoğraflı tespit tutanağı, dizi 111-112 da bulunan döküman inceleme tutanağı, dizi 1-263 arasında ele geçirilen örgüt adına düzenlenmiş broşür ve bildirimler, Hizbüt Tahrir üyesi olduğunu kabul eden sanık savunması ve tüm dosya içeriğine göre; sanığın 02.09.2005 tarihinde Fatih Camii önünde yapılan basın açıklaması, slogan atılması ve pankart açılması

şeklindeki eyleme katıldığı, sanığın tüm savunma ve beyanlarında bu çalışmalarını bir amaç ve hedef doğrultusunda gerçekleştirdiği anlaşılmalı yasa dışı terör örgütüne üye olmak suçundan eylemine uyan 3713 sayılı Yasanın 7/1 maddesi gereğince cezalandırılmasına karar vermek gerekmiştir."

12. Mahkemenin bir diğer başvuru Ahmet Yağan hakkındaki değerlendirmesi ise şu şekildedir:

"Adı geçen sanık yargılamanın tüm aşamalarındaki savunmalarında özetle Hizb-üt Tahrir isimli örgütün üyesi olduğunu, örgütün silahlı mücadeleyi benimsemediğini, hilafet düzeni kurulana kadar mücadelesinin devam edeceğini, 02.09.2005 tarihindeki Fatih Camiinde yapılan basın açıklamasına katıldığını ve 05.09.2005 tarihinde de bildiri dağıtırken yakalandığını ifade etmiştir.

02.09.2005 tarihinde Fatih Caminde yapılan basın açıklaması ve devamındaki eyleme ait tutanaklar, görüntü kayıtları, fotoğraftan tespit tutanakları, klasör 16 dizi 134-135 de bulunan üst arama tutanağı, dizi 115-117 de bulunan sanığın evindeki aramada ele geçen CD lerin incelenmesine dair tutanak, dizi 111-114 ev arama tutanağına göre sanığın ikametinde çok sayıda örgütsel CD ve döküman ele geçirilmiş bulunması, dizi 100-104 harddisk çözüm tutanağı, dizi 99 sanığın 02.09.2005 tarihindeki eyleme katıldığına dair fotoğraflı tespit tutanağı, dizi 64-65 de bulunan el yazısı dökümanlardaki yazıların sanığın eli ürünü olduğuna dair ekspertiz raporu, dizi 62-64 de bulunan döküman inceleme tutanağı, dizi 60 da bulunan sanığın üzerinde bulunan paraların örgütün parası olduğuna dair değerlendirme raporu ve dizi 58-59 da bulunan sanığın üzerinde ele geçen bir kısım kişi isimleri ve parasal değerlerin bulunduğu not kağıdı, klasör 17 de bulunan Hizbüt Tahrir antetli örgütsel dökümanlar, Hizbüt Tahrir üyesi olduğunu kabul eden sanık savunması ve tüm dosya içeriğine göre; sanığın 02.09.2005 tarihinde Fatih Camii önünde yapılan basın açıklaması, slogan atılması ve pankart açılması şeklindeki eyleme katıldığı, sanığın tüm savunma ve beyanlarında bu çalışmalarını bir amaç ve hedef doğrultusunda gerçekleştirdiği, sanığın üzerinde ele geçen para miktar ve cinsi ile bir kısım kişi isimleri ve parasal notların bulunduğu not kağıdına göre örgüt adına para toplayıp, dağıttığı anlaşılmalı yasa dışı terör örgütüne üye olmak suçundan eylemine uyan 3713 sayılı Yasanın 7/1 maddesi gereğince cezalandırılmasına ve ele geçen paraların müsaderesine karar vermek gerekmiştir."

13. Yargıtay 16. Ceza Dairesinin 19/7/2017 tarihli kararı ile hüküm onanmıştır. Başvurucular onama kararından 19/1/2018 ve 22/1/2018 tarihlerinde haberdar olduğunu beyan etmişler; 15/2/2018 ve 20/2/2018 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuşlardır.

14. Emniyet Genel Müdürlüğünün Hizb-ut Tahrir örgütüne ilişkin raporu ve bu örgütle ilgili mahkeme kararları için *Yılmaz Çelik* ([GK], B. No: 2014/13117, 19/7/2018, §§ 23-29) kararına bakılabilir.

IV. İLGİLİ HUKUK

15. İlgili hukuk kaynakları için *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 30, 31) kararına bakılabilir.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

16. Mahkemenin 16/12/2020 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Makul Sürede Yargılanma Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuların İddiaları

17. Başvurucular yargılamanın 12 yıl boyunca devam ettiğini belirterek adil yargılanma hakkı kapsamında makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

18. Bireysel başvuru sonrasında, 31/7/2018 tarihli ve 30495 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 25/7/2018 tarihli ve 7145 sayılı Kanun'un 20. maddesiyle 9/1/2013 tarihli ve 6384 sayılı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Yapılmış Bazı Başvuruların Tazminat Ödenmek Suretiyle Çözümüne Dair Kanun'a geçici madde eklenmiştir.

19. 6384 sayılı Kanun'a eklenen geçici maddeye göre yargılamaların uzun sürmesi ve yargı kararlarının geç veya eksik icra edilmesi ya da icra edilmemesi şikâyetiyle Anayasa Mahkemesine yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Anayasa Mahkemesi önünde derdest olan bireysel başvuruların başvuru yollarının tüketilmemesi nedeniyle verilen kabul edilemezlik kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde yapılacak müracaat üzerine Adalet Bakanlığı İnsan Hakları Tazminat Komisyonu Başkanlığı (Tazminat Komisyonu) tarafından incelenmesi öngörülmüştür.

20. *Ferat Yüksel* (B. No: 2014/13828, 12/9/2018) kararında Anayasa Mahkemesi yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı ya da yargı kararlarının geç veya eksik icra edildiği ya da hiç icra edilmediği iddiasıyla 31/7/2018 tarihinden önce gerçekleştirilen bireysel başvurulara ilişkin olarak Tazminat Komisyonuna başvuru yolunun ilk bakışta ulaşılabilir ve ihlal iddialarıyla ilgili başarı şansı sunma ve yeterli giderim sağlama kapasitesi olduğunu değerlendirmiştir. Buna göre Tazminat Komisyonuna başvuru yolu tüketilmeden yapılan başvurunun incelenmesinin bireysel başvurunun *ikincil niteliği* ile bağdaşmayacağı sonucuna vararak başvuru yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle kabul edilemezlik kararı vermiştir (*Ferat Yüksel*, §§ 27-36).

21. Somut başvuru yönünden de söz konusu karardan ayrılmayı gerektiren bir durum bulunmamaktadır.

22. Açıklanan gerekçelerle başvurunun bu kısmının *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle kabul edilemez olduğuna karar verilmesi gerekir.

B. Gerekçeli Karar Hakkının İhlal Edildiğine İlişkin İddia

1. Başvurucuların İddiaları

23. Başvurucu Halid Aslan; adı geçen örgütün cebir, şiddet ve terör eyleminde bulunduğu dair delil olmadığını, baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerini de hiçbir surette kullanmadığını belirtmiştir. Bundan başka başvurucu, kanun

Başvuru Numarası : 2018/6051

Karar Tarihi : 16/12/2020

metinlerinin hukuka aykırı bir yoruma tabi tutulduğunu ve örgütün terör örgütü olarak kabul edilmesinin ulusal ve uluslararası hukuka aykırı olduğunu belirtmiş, ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

24. Başvurucu Ahmet Yağan; dinî inancı nedeniyle cezalandırıldığını, Hizb-ut Tahrir isimli oluşumun bir terör örgütü olmadığını, bu oluşumun şiddet içeren herhangi bir faaliyetinin bulunmadığını belirterek terör örgütü üyesi olma suçundan mahkûmiyetlerine karar verilmesi nedeniyle din ve vicdan hürriyeti ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür. Başvurucu ayrıca delil olarak kabul edilen eylemlerden birinin bir basın açıklaması, bir diğerinin ise bildiri dağıtma olduğunu, söz konusu eylemlerin delil olarak değerlendirilmesi nedeniyle ifade özgürlüğü ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştür.

2. Değerlendirme

25. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (*Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Anayasa Mahkemesinin benzer şikâyetleri incelediği *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 34-36) kararındaki açıklamalardan yola çıkıldığında başvuru sahiplerinin şikâyetlerinin bir bütün olarak adil yargılanma hakkı kapsamında değerlendirmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

26. Anayasa'nın "*Hak arama hürriyeti*" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir."

a. Kabul Edilebilirlik Yönünden

27. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

b. Esas Yönünden

28. Anayasa Mahkemesi aynı mahiyetteki şikâyetleri *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. §§ 45-62) kararında incelemiştir. Anayasa Mahkemesi, derece mahkemelerinin kararlarında Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul edilmesine ilişkin olarak yeterli bir değerlendirme yapılmadığını ve derece mahkemelerinin bazı şablon cümlelerin tekrarı görünümünde olan kararlarını hangi temele dayandırdıklarını yeterince açık olarak belirtmediklerini tespit etmiştir. Anayasa Mahkemesi ilave olarak derece mahkemelerinin ve Yargıtayın Hizb-ut Tahrir örgütünün bir terör örgütü olup olmadığına yönelik hiç değilse bir kere değerlendirmede bulunması, gerekçelerini başvuru sahibinin temel iddiaları ile mahkemelerin resen tespit edecekleri ve yargılamanın doğasının gerektirdiği sorulara cevap verebilecek nitelikte hazırlaması gerekirken bunu yapmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Anayasa Mahkemesi bu gerekçeyle Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

29. İlk derece mahkemesinin başvuru sahiplerinin mahkûmiyetine ilişkin kararının gerekçesi ile Yargıtay ilamı incelendiğinde Hizb-ut Tahrir'in bir terör örgütü olarak kabul

Başvuru Numarası : 2018/6051

Karar Tarihi : 16/12/2020

edilmesine dair yeterli bir değerlendirme yapılmadığı, başvuru sahiplerinin bu yöndeki iddialarının gerekçede tartışılmadığı, mevcut başvuruda da anılan *Yılmaz Çelik* kararından ayrılmayı gerektiren bir yön bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamında gerekçeli karar haklarının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

C. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

30. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvuru sahibinin hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvuru sahibi lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

31. Başvuru sahipleri, ihlalin tespiti ve tazminata hükmedilmesi taleplerinde bulunmuşlardır.

32. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* kararında ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağı hususunda genel ilkeler belirlenmiştir (B. No: 2014/8875, 7/6/2018, [GK]). Mahkeme diğer bir kararında ise bu ilkelerle birlikte ihlal kararının yerine getirilmemesinin sonuçlarına da değinmiş ve bu durumun ihlalin devamı anlamına geleceği gibi ilgili hakkın ikinci kez ihlal edilmesiyle sonuçlanacağına da işaret etmiştir (*Aligül Alkaya ve diğerleri* (2), B. No: 2016/12506, 7/11/2019).

33. Bireysel başvuru kapsamında bir temel hakkın ihlal edildiğine karar verildiği takdirde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırıldığından söz edilebilmesi için temel kural mümkün olduğunca eski hâle getirmenin yani ihlalden önceki duruma dönülmesinin sağlanmasıdır. Bunun için ise öncelikle ihlalin kaynağı belirlenerek devam eden ihlalin durdurulması, ihlale neden olan karar veya işlemin ve bunların yol açtığı sonuçların ortadan kaldırılması, varsa ihlalin sebep olduğu maddi ve manevi zararların giderilmesi, ayrıca bu bağlamda uygun görülen diğer tedbirlerin alınması gerekmektedir (*Mehmet Doğan*, §§ 55, 57).

34. İhlalin mahkeme kararından kaynaklandığı veya mahkemenin ihlali gideremediği durumlarda Anayasa Mahkemesi 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile İçtüzük'ün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca, ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmeder. Anılan yasal düzenleme, usul hukukundaki benzer hukuki kurumlardan farklı olarak ihlali ortadan kaldırmak amacıyla yeniden yargılama sonucunu doğuran ve bireysel başvuruya özgülenen bir giderim yolunu öngörmektedir. Bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından ihlal kararına bağlı olarak yeniden yargılama kararı verildiğinde usul hukukundaki yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak ilgili

Başvuru Numarası : 2018/6051

Karar Tarihi : 16/12/2020

mahkemenin yeniden yargılama sebebinin varlığını kabul hususunda herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Dolayısıyla böyle bir kararın kendisine ulaştığı mahkemenin yasal yükümlülüğü, ilgilinin talebini beklemeksizin Anayasa Mahkemesinin ihlal kararı nedeniyle yeniden yargılama kararı vererek devam eden ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yerine getirmektir (*Mehmet Doğan*, §§ 58, 59; *Aliğül Alkaya ve diğerleri (2)*, §§ 57-59, 66, 67).

35. Başvurucuların Anayasa'nın 36. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında *gerekçeli karar hakkının* ihlal edildiği sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

36. Bu durumda *Yılmaz Çelik* (aynı kararda bkz. § 69) kararında da belirtildiği üzere gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılmasından ve ihlal kararı verilmesinin nedenlerini gideren Anayasa Mahkemesinin belirttiği ilkelere uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere (Kapatılan) İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesinin dosyalarının devredildiği mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

37. Adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunduğu sonucuna varıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

38. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekalet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvuruca ayrı ayrı ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. 1. Makul sürede yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın *başvuru yollarının tüketilmemesi* nedeniyle KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,

2. Gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin gerekçeli karar hakkı ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere (kapatılan) İstanbul 10. Ağır Ceza Mahkemesinin (E.2007/247, K.2012/3) dosyalarının devredildiği mahkemeye GÖNDERİLMESİNE,

D. Başvurucuların tazminat talebinin REDDİNE,

Başvuru Numarası : 2018/6051

Karar Tarihi : 16/12/2020

E. 294,70 TL harç ve 3.600 TL vekalet ücretinden oluşan toplam 3.894,70 TL yargılama giderinin başvuruculara AYRI AYRI ÖDENMESİNE,

F. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurucuların Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

G. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 16/12/2020 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU